

Syrohexaplarische Fragmente zu den beiden Samuelisbüchern aus Bar-Hebraeus gesammelt

von Dr. Georg Kerber.

Nachdem nun endlich auch die Scholien zu den beiden Samuelisbüchern aus dem *libr. i. j. 1* des Bar-Hebraeus veröffentlicht worden sind (Gregorii Abulfaragii Bar-Hebraei Scholia in libros Samuelis. Diss. inaug. (Breslau), quam scripsit . . . Aemilius Schlesinger. Lipsiae 1897), verlohnzt es sich der Mühe, die vielen hier eingestreuten syrohexaplarischen Citate zu sammeln und mit dem griechischen Texte zu vergleichen. Denn da die Handschrift des A. Masius, welche u. a. die beiden Samuelisbücher enthielt (cf. ZAW 1896 p. 250), seit seinem Tode verschollen ist, so sind für uns jene Bar-Hebraeuscitate die einzige Quelle für die syrohexaplarische Überlieferung dieser Bücher. Gerade hier sind erfreulicherweise die Citate so ausserordentlich zahlreich, dass sie uns an mehreren Stellen die Handschrift fast ersetzen. In seinem Peculium Syrorum (im VII. Bande der Antwerpener Polyglotte) hat Masius nur eine Anzahl besonders bemerkenswerter Wörter angeführt; diese sind von A. Rahlfs in Lagardes Bibliotheca Syriaca p. 31—32^b mit grösster Sorgfalt gesammelt und mit den griechischen, bzw. hebräischen Aequivalenten identificiert worden. In der folgenden Zusammenstellung sind diejenigen Worte, die sich mit Bar-Hebraeuscitataten decken, durch ein Sternchen kenntlich gemacht. Field

Zeitschrift f. d. alttest. Wiss. Jahrg. 18. II. 1898.

12

hat für die Übersetzungen des Aquila, Symmachus und Theodotion die 2 Bar-Hebraeushdss. des Museum Britanicum Addit. MSS. 21, 580 und 23, 596 herangezogen und nur an wenigen Stellen die Citate des Septuagintatextes erwähnt; daher möge die folgende Zusammenstellung eine Ergänzung sowohl zu Fields Hexapla, als auch zu Lagardes Bibliotheca Syriaca sein. Die Abkürzungen sind die allgemein gebräuchlichen:

- A = cod. Alexandrinus.
- B = cod. Vaticanus.
- L = Lucian Lagardes.
- B.S. = Bibliotheca Syriaca ed. Lagarde 1892.
- P = Masius' Peculium Syr. nach Rahlfs' Übersicht.
- M = Masoretentext.
- Bu = Buddes Ausgabe der Samuelisbücher.
- P.S. = Thesaurus Syriacus ed. Payne-Smith.

I. Buch Samuelis.

- [1] I, 5 אָפִים (אַפְם) [We. Dr. Ki.]: حَفَّرَهُ (μερίδα μίαν) + κατὰ πρόσωπον L > AB.
- [2] מִדְבָּר [Rahmata]: τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς.
- [3] אֲנָשִׁים II [אֲנָשִׁים]: ἀνδρός L, ἀνδρῶν AB.
- [4] יְהוָיָה [יהוָי]: περιέλοῦ.
- [5] שִׁיחֵי וְכֶם 16 [شִׁיחֵי וְכֶם]: ἀδολεσχίας μου + καὶ ἀθυμίας AL > B. Rahlfs giebt (p. 31) nach Mas. P 43² zu diesem Verse das Citat מִזְמָרָה ἀθυμία, wahrscheinlich ist aber ἀθυμία in I, 6 gemeint (cf. auch Sym. Ez. IV, 16).
- [6] מִשְׁלַשְׁתָּה M, שִׁלְשָׁה Bu]: תְּמִימָה (ἐν μόσχῳ) τριετίζονται.
- [7] נְבָל [نبال]: νέβελ.
- [8] אֱלֹהִים יְהוָה וְלוּ נָתַנוּ עֲלִילֹתָה [אֱלֹהִים יְהוָה וְלוּ נָתַנוּ עֲלִילֹתָה]: حَفَّرَهُ (אֱלֹהִים יְהוָה וְלוּ נָתַנוּ עֲלִילֹתָה).

σεων (AL, γνώσεως B) Κύριος, καὶ θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ (BL, αὐτῶν A).

- [9] II, 5 [גַּנְשָׁכְרֹו]: גַּנְשָׁכְרֹו הִלְאָתָרָוֶתηסָאָן.
- [10] 10 [נִילָה שְׁבֻעָה]: נִילָה שְׁבֻעָה ἔτεκεν ἐπτά.
- [11] 12 [בְּנֵי בְּלִיעָל]: בְּנֵי בְּלִיעָל νίοι λοιμοί.
- [12] 14 [אֲוֹ בְּדוֹד דְּלִימָנָת]: אֲוֹ בְּדוֹד εἰς τὸν λουτῆρα ἢ A > B εἰς τὸν λέβητα.
- [13] 15 [מִקְדָּשׁ לְבָנָה אֶת הַחֲלָב]: מִקְדָּשׁ לְבָנָה אֶת הַחֲלָב καὶ πρὸν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ.
- [14] 20 [תְּהִתְהַשְּׁלָמָה אֲשֶׁר M שָׁאָל לִיהְוָה]: תְּהִתְהַשְּׁלָמָה אֲשֶׁר M שָׁאָל לִיהְוָה 20 τοῦ χρέους οὗ ἔχρησας Κυρίῳ.
- [15] 21 [יִפְקַד חֲסָקָה]: יִפְקַד חֲסָקָה ἐπεσκέψατο.
- [16] 22 [וְאַתָּה אֲשֶׁר יַשְׁכַּבְנָה]: וְאַתָּה אֲשֶׁר יַשְׁכַּבְנָה καὶ ὡς ἐκοίμησον > B.
- [17] 31 [וְגַדְעַת דְּבָרָךְ]: וְגַדְעַת דְּבָרָךְ καὶ ἐξόλεθρεύσω τὸ σπέρμα σου.
- [18] 33 [לְכָלוֹת אֶת עִינּוֹן וְלֹא דִיבָּאת נְפָשָׁו]: לְכָלוֹת אֶת עִינּוֹן וְלֹא דִיבָּאת נְפָשָׁו ἀγέλεύπειν (AL, ἀκλιπεῖν B) τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
- [19] 34 [וְכָל מְרֻבִת בִּיתְךָ יָמוֹתָו בְּתוּבָן נְשָׁיִם]: וְכָל מְרֻבִת בִּיתְךָ יָמוֹתָו בְּתוּבָן נְשָׁיִם καὶ πᾶν περισ-
סְּנָוָן (A, πᾶς περισσεύων B) οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν.
- [20] III, 11 [הַצְלָנָה]: הַצְלָנָה ἡχήσει.
- [21] IV, 18 [וְהַשְׁבֵּר מִפְרָקְתוֹן]: וְהַשְׁבֵּר מִפְרָקְתוֹן * καὶ συνετρίβῃ * ὁ νῶτος αὐτοῦ. Mas. P 49^x (B.S. 31) stellt מִפְרָקְתוֹן zu θλίβειν, aber dies kommt Regn. α 4 nicht vor.
- [22] V, 6 [וְיַיְךְ אֶתְכֶם כְּפָרָה]: וְיַיְךְ אֶתְכֶם כְּפָרָה καὶ ἐξέγεσεν (AB, ἐξέβρασαν L) αὐτοῖς εἰς τὰς ἔδρας (A, ναῖς BL) + αὐτῶν L > AB.
- [23] VI, 1 [וְתַשְׁרֵץ אֶרְצֵם כְּבָרִים]: וְתַשְׁרֵץ אֶרְצֵם כְּבָרִים 1: ^{12*}

- حَمْحِيَّ كَأْيَ حَمْحِيَّ وَ حَمْحِيَّ كَأْيَ حَمْحِيَّ (AB, ἔξέβρασεν L) ή γῆ αὐτῶν μύας.
- [24] VI, 4 [חַמְשָׁה עַפְלִי זָהָב]: πέντε πέντε ψευδόπλαστρον πέντε ψευδόπλαστρον.
- [25] 5 [קָל אֶת יְדוֹ] (אָוָל) κουφίστη* τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
- [26] 19 [כִּי רָאוּ בָּאָרְוֹן] entspricht nicht den griechischen Worten ὅτι εἶδον (AL, εἶδαν B), sondern eher dem Anfange des Verses καὶ οὐκ ἡσμένισαν (= וְלֹא חִדּוּ Bu) Aquila: חַמְשָׁה כְּסֵף nach Field (p. 498) = ὅτι ἐνέβλεψαν εἰς τὸ γλωσσόκορμον. Aber כִּי heisst nicht ἐμβλέπω (= קָלְאָ), sondern cacare (cf. Tob. 2, 10 = ἀφώδευσαν). Es wird wahrscheinlich hier im hebräischen Texte ein anstössiger Ausdruck gestanden haben, der dann in den Übersetzungen in euphemistischer Weise wiedergegeben ist. (Peš. hat כִּי).
- [27] VII, 3 [הַעֲשָׂרוֹת]: אַלְמָנָה τὰ ἄλση.
- [28] VIII, 12 [וְלֹתְרָשׁ חָרִישׁ וְלֹקְצָרָקְצָרָו]: حَمْحِيَّ مَفْعُوضَةٌ وَ حَمْحِيَّ: οὐλότρασθεντος καὶ λεπτούς θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ καὶ τρυγᾶν τρυγητὸν αὐτοῦ.
- [29] 13 [לְרָקְקוֹת וְלְטַבְחוֹת]: شَجَرَاتٌ وَ شَجَرَاتٌ εἰς μυρεψούς καὶ εἰς μαγειρίσσας.
- [30] IX, 3 [וְאַבְדָּנוֹת]: אַבְדָּנוֹת καὶ ἀπώλοντα αἱ (AL, oi B) ὄνοι.
- [31] 4 [שְׁלֶשֶׁת]: Σαλισσα A, Σελχα BL.
- [32] [שְׁעָלִים]: غَلَبٌ: Σααλειμ A (Εασακειμ B, Σεγαλειμ L).
- [33] 5 [צְוָר]: حَسْبٌ: (γῆν) Σειφ AB, Σιφα L.
- [34] 8 [שְׁקָל]: حَسْكَلٌ: σίκλου.
- [35] 24 [וְיָרֵם הַטְבָתָה אֶת הַשּׁוֹק וְהַאֲלִיהָ]: מִזְבֵּחַ (Bu) πεντάτελον πεντάτελον.

καὶ ἡψησεν
(AB, ἥρεν L) δύμάγειρος τὴν κωλέαν +
καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς AL > B.

- [36] X, 5 **חַבְלָה:** (ἀπαντήσεις) χορῶ.
- [37] XI, 2 **חַבְלָה:** [בנקרו] ἐν τῷ ἔξορύξαιτι.
- [38] 15 **מִמְשֵׁס מִמְשֵׁס:** [וימלכו] שם ατ ΣΑΟΛ
καὶ ἔχρισεν Σαμουὴλ ἐκεῖ τὸν Σαούλ.
- [39] XIII, 3 **גְּנָחֶשׂ הַ אֲשֶׁר בְּחַדָּה:** [א]τ נציב פלשתים
τὸν Νασείβ τὸν ἀλλόφυλον.
- [40] 6 **מִתְּבָרָה וּבְחוֹחִים:** Bu, ובחורים M]: καὶ ἐν ταῖς
μάνδραις.
- [41] **מִתְּבָרָה וּבְצָרָחִים:** [ובמלעים ובצרחים]
καὶ ἐν ταῖς πέτραις καὶ ἐν τοῖς βόύροις.
- [42] 20 ***לְעִמֵּנִי חַדְבָּה שֶׁ:** [לְלֹטֹשׁ איש אֶת מְהֻרְשָׁתוֹ
χαλκεύειν* ἔκαστος τὸ θέριστρον αὐτοῦ.
- [43] XIV, 14 **כְּבָחִץ מָעָנָה צָמֵד שָׁׁׂה:** unverständlich > Bu:
[א]זְעַקְבָּה מִלְּכָלָה *מִבְּלָתָה, מִמְּהָדָה]
ἐν βολίσι + καὶ ἐν πετροβόλοις (L > AB), καὶ ἐν κόχ-
λαξιν* (BL, κόχλασιν A) τοῦ πεδίου.
- [44] 32 **עַל הַר מִצְרָיִם:** σὺν τῷ αἴματι.
- [45] XV, 5 **וְיָרָב בְּנָחָל:** [וְיָרָב M] κα
ἐνήδρευσεν ἐν τῷ χειμάρρῳ.
- [46] 11 **וְיָקָל אַחֲדָה:** [נָחַתִּי כִּי הַמְלָכִי אֶת שָׁׁׁה לְמָלָךְ]
παρακέκλημαι (cf. Hex. Gen. 37, 34;
Aq. Sym. Jer. 42, 10) (μεταμεμέλημαι L)
ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαούλ εἰς βασιλέα.
Field bemerkt (p. 512), dass Bar-Hebraeus
(in Cod. Add. MSS 23, 596) hier die doppelte
Lesart habe **לְמָלָךְ**, **לְמָלָךְ** παρακέκλημαι ὅτι
μεταμεμέλημαι; da aber die 4 deutschen
Handschriften diese Lesart nicht bieten, so
wird sie wohl auf ein Versehen des Schreibers
zurückzuführen sein. — Symmachus: **וְיָקָל אַחֲדָה**

חַסְדָּה: παρέβην (cf. Hex. Job 14, 17) ὅτι
ἔχρισα. Diese Lesart kann auch nicht richtig
sein, da Cod. 243 μετεμελήθην als Citat
des Symmachus bietet. Ich vermute, dass
אֲשֶׁר ursprünglich dagestanden habe, was
daṇn später zu **אֲשֶׁר** corrumptiert wurde.

- [47] XV, 29 **אֵלֶּא יִשְׂקָר וְלֹא יִנְחַם**: [אֵלֶּא יִמְדַּעַת]: oúk
ἀποστρέψει καὶ oú (A, oúδὲ BL) μετανοήσει.
- [48] 33 **חַסְדָּה:** ἔσφαξεν.
- [49] XVI, 23 **חַסְדָּה אֲלֹהִים**: [רוֹת חַסְדָּה]: πνεῦμα πονηρόν.
- [49^a] **חַסְדָּה מְלָכָה**: [רוֹת מְלָכָה] καὶ ἀνέψυχεν AB > L. Dies
Citat ist zwar in den Handschriften nicht
durch vorgesetztes **א** als Septuagintacitat
gekennzeichnet, ist es aber sicher, da es
weder im Pešiṭtatexte steht, noch als Er-
klärung zu dem vorangehenden **חַסְדָּה** (cf.
Schlesinger p. 10, I) aufzufassen ist.
- [50] XVII, 3 **וְאֶלְעָגָן חַסְדָּה בְּנֵיהֶם**: [הַנִּיא בְּנֵיהֶם]
καὶ ó αὐλῶν (AL, κύκλω B) ἀνὰ μέσον αὐτῶν.
- [51] 5 **חַסְדָּה כּוֹבֵעַ**: כּוֹבֵעַ περικεφαλαία.
- [52] **חַסְדָּה שְׁרֵיָן קְשָׁקִים**: [שְׁרֵיָן קְשָׁקִים] (cf. Ex. 28, 22)
* טְהֻרָא^{*} ἀλυσιδωτόν.
- [53] **סְמִינָה תְּלִפְתָּחָה שְׁמִינִים**: [חַמְשָׁת אֱלֹפִים שְׁקָלִים]
πέντε χιλιάδες σίκλων.
- [54] 6 **חַסְדָּה נְחַשְׁת עַל רְגִילֵי**: **חַסְדָּה** מִצְתָּת
* κνημίδες χαλκαῖ ἐπάνω τῶν σκελῶν
αὐτοῦ.
- [55] **חַסְדָּה כִּידּוֹן אָסְפִּיכָּס**: [כִּידּוֹן] * אָסְפִּיכָּס *
- [56] 7 **חַסְדָּה אֲשֶׁר כְּמָנוֹר אֲרָגִים**: **חַסְדָּה אֲשֶׁר** כְּמָנוֹר
* ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὥσει μέσακλον ὑφαινόντων (BL,
ὑφαινόντος A).
- [57] 17 **חַסְדָּה אֲפָת הַקְּלִיא הַזָּהָב**: **חַסְדָּה אֲפָת** οἴφει

- (A, οἴφι L) + τοῦ ἀλφίτου* L > A,
τούτου.
- [58] XVII, 18 **חַסְנָה *** שְׁגַדָּה]: את עשרה חריצי החלב האללה
תאָס δέκα στρυφαλίδας (A, τρυ-
φαλίδας* L) γάλακτος τούτου > B.
- [59] 32 **לֹא מִסְתָּבֵן :** אל יפל לב (Bu) אֲדָם (M) עליו
- [60] 35 **אֶשְׁבָּתָה *** شَبَّاتָה]: [החוות בוקנו והכתיו והmittio
אַמְתָּה אַמְתָּה]: ἐκράτησα τῆς (A, τοῦ BL)
φάρυγγος* αὐτοῦ καὶ ἐπάταξα καὶ ἐθα-
νάτωσα αὐτόν.
- [61] 36 **גַּם אֲתָה הָרֹב הַכָּה :** גַּם תָּא (Bu > M) הָרֹב הַכָּה
עַבְדָּךְ מִסְתָּבֵן חַסְנָה]: τὸν λέοντα
καὶ τὴν ἄρκον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου
(AL, καὶ τὴν ἄρκον ἔτ. ὁ δ. σ. κ. τὸν
λε. B).
- [62] 40 **מִקְלָה *** مَكْلَه: τὴν βακτηρίαν* αὐτοῦ.
- [63] **מִן הַנְּהָל :** من نهال: ἐκ τοῦ χειμάρρου.
- [64] **תְּהִלָּה :** تَهْلِيل: [בְּכָלְיָה]: ἐν τῷ καδίῳ τῷ
ποιμενικῷ.
- [65] XVIII, 1 **וְנִפְשֵׁת יְהוָה נִקְשָׁה בְּנֶפֶשׁ דָּר :** (sc. מִתְּחִילָה) حَفَصَه
συνεδέθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
τῇ ψυχῇ (Δαυίδ) L, ἡ ψυχὴ Ιωναθὰν
συνεδέθη τῇ ψυχῇ (Δαυίδ) A > B. Ent-
weder citiert hier Bar-Hebraeus ungenau,
od. die Syro-Hexaplar. Übersetzung folgt
der Lesart Lucians (cf. p. 195).
- [66] 25 **בְּמַה :** حَفَصَه لَا]: ἐν δόματι. Aq. מִתְּחִילָה
ἐν φερνῇ (cf. Field p. 519).
- [67] **הַמְּאֻמָּה :** حَمَّلَه]: ἐν ἐκατὸν (ἀκροβυστίαις).
- [68] XIX, 13 **הַחֲרָפִים :** لَعْنَدُلَعْنָה]: מִתְּחִילָה* P 42²) τὰ
κενοτάφια* BL (καινοτ. A).

[69] XIX, 13: **וְבָחָרָה וְבָנָה:** [ואת כביר העזים שמה מראשתיו 13] סְמִינָה אַחֲרֵי סְמִינָה (leg. סְמִינָה, סְמִינָה) מִלְלָם, (= כבד τῶν αἰγῶν ἔθηκεν AL, ἔθετο B) πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ + καὶ στρογγύλωμα τριχῶν (τῶν αἰγῶν) Cod 108 (in marg.), 121, 158, Comp. > ABL (cf. Field p. 520). Da der Zusatz im hebr. Text und den 3 in Betracht kommenden griechischen Texten fehlt, von Nibil. aber und Theodoret in Cat. Niceph. T. II. p. 411 dem Aquila zugewiesen wird, lässt sich nur annehmen, dass diese Worte als Übersetzung der hebräischen Worte 'וְבָחָרָה וְבָנָה' dem Aquila angehören und durch ein Versehen in den Septuagintatext eingeschoben worden sind.

[70] XX, 7: **כִּי נִלְתָּה:** [כִּי נִלְתָּה] (၂၄) συντετέλεσται.

[71] 20: **חַטָּאת:** [חַטָּאת] (၂၅) εἰς λέμτρα ps. إِعْدَادٌ (၂၆): τὴν Ἀρματαρεῖ B, Λααρματταραι A, ἀματτάραν L (Ἀματάρα Theodoret cf. Field p. 523).

[72] XXI, 4: **אֶם נִשְׁמַרוּ הַגּוֹעֲרִים אֶקְמָאשָׁה:** [אֶם נִשְׁמַרוּ הַגּוֹעֲרִים אֶקְמָאשָׁה] (5 gr. 5 hebr. syr.) εἰ πεφυλαγμένα τὰ παιδάριά (BL, παιδία A), ἔστιν (BL, εἰσιν A) + πλὴν (A > BL) ἀπὸ γυναικός, καὶ φάγεται.

[73] 5: **כִּי אֶם אֲשָׁה עַצְרָה לְנוּ כְתֻמָּל שְׁלַשָּׁם:** [כִּי אֶם אֲשָׁה עַצְרָה לְנוּ כְתֻמָּל שְׁלַשָּׁם] (6 h. s.) εἰ μὲν εἴδη μεταβολῆς ἀπὸ γυναικός ἀπεσχήμεθα (+ ἀπὸ τῆς L > AB) ἐχθές καὶ τρίτην ἥμέραν.

[74] 6: **לְתַחַן:** [לְתַחַן] * βέβηλος*.

[75] 6: **הַפְנִים מִתְּבַעַרְתָּה:** [הַפְנִים מִתְּבַעַרְתָּה] τοῦ προσώπου an zweiter Stelle, an erster τῆς

προθέσεως, was dem syr. Ausdruck besser entspricht (cf. P.Sm. 2563).

- [76] XXI, 7 g. (8 h. s.) [גַּעֲצָר לְפִנֵּי יְהוָה]: **מַעֲצָר** συνεχόμενος Νεσσαράν (A, Νεεσσαράν B) ἐνώπιον Κυρίου. **מַעֲצָר** erklärt Bar-Hebr. (nach Bar-Bahlul 1254) als hebr. Wort in der Bedeutung **וְחַדְּשָׁתָן**.
- [77] [גַּעֲצָר]: **אָדָם** ὁ Σύρος (AB, Ἰδουμαῖος L).
- [78] 13 g. (14 h. s.) **וַיְשַׁנֵּה** AT טומו M: **וַיְשַׁנֵּה** πάλαιοίωσεν τὸν τρόπον (A, τὸ πρόσωπον BL) αὐτοῦ. Field irrt sich, wenn er sagt (p. 526, adn. 25): „Symmachi esse videtur,“ denn Cod. A, auf den die Syr.-Hexapl. im Wesentlichen zurückgeht, hat ja τὸν τρόπον (cf. Bar-Hebr. zu XXV, 33).
- [79] [וְיַתְּהַלֵּל]: **אֲחִיאָפָךְ*** προσεποιήσατο*.
- [80] [וְיַתְּהַלֵּל]: **מַבְנָתָה** מיתו (M) UL דלתות השער **מַבְנָתָה** (leg. **מַבְנָתָה**) καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως.
- [81] [וְיַתְּהַלֵּל בִּידֶם . . .]: **מַבְנָתָה** וירז **מַבְנָתָה** καὶ παρεφέρετο* ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ . . . καὶ κατέρρει τὰ σίελα* αὐτοῦ.
- [82] XXII, 2 [מַצּוֹק]: **מַצּוֹק** (πᾶς) ἐν ἀνάγκῃ.
- [83] 23 [כִּי]: **מַשְׁמָרָת** אתה עמי **מַשְׁמָרָת** ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἔμοι.
- [84] XXIII, 15 [בְּמִדְבָּר]: **בְּמִדְבָּר** זיף בתרשה **בְּמִדְבָּר** τῇ οὐρημῷ τῇ αὐχμώδει* (ἐν τῇ καινῇ) Zíph A (ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐχμώδει ἐν τῇ καινῇ Zéiph B).
- [85] 22 [מִקְוָמוֹ]: **מִקְוָמוֹ** אשר תחיה רגלו **מִקְוָמוֹ** (τόπον) οὐ ἔσται ὁ ποὺς αὐτοῦ.
- [86] [עַרְם יְעֻרְם]: **עַרְם יְעֻרְם** (g p s) **עַרְם יְעֻרְם** הוּא

- μήποτε (+ πανουργευσάμενος L > AB)
πανουργεύσηται* (B, —σητε A).

[87] XXIV, 6 לְבִי]: חַדֵּשׁ חַדֵּשׁ ἐπάταξεν καρδία.

[88] 8 (עַמְנָעַ M וַיְשַׁמֵּן) Bu]: חַדֵּשׁ חַדֵּשׁ ἐπεισεν*.
(עַמְנָעַ P 38² = B.S. 32^a).

[89] XXV, 3 כָּלֹבִי מִלְחָמָה: καὶ (ό ἄνθρωπος) κυνικός.

[90] 6 לְאַחֲרֵי (M לְחַדֵּשׁ) Bu]: כָּלֹבִי מִלְחָמָה τάδε εἰς ὥρας.

[91] 18 צָמִים צָמִים: οὐδὲν καὶ γόμορ ἐν σταφίδος* (AB, σταφίδων L). Sym. οὐδὲν καὶ οὐδὲν καὶ έκατὸν ἐνδέσμους σταφίδος (cf. Field p. 533 und zu XXX, 12).

[92] 29 צָרוֹת בְּצָרוֹת חַיִם אֶסְתָּר: οὐδὲν δεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς.

[93] 33 טָעַם]: ρύμα ό τρόπος σου.

[94] XXVI, 7 מִשְׁנָה חַפְּצָה: [ישַׁן בְּמַעֲנָלָה] καθεύδων (ὕπνω B > A, ὑπνώσεν L) ἐν λαμπήνῃ*.

[95] 11 מִלְחָמָה מִלְחָמָה: οὐδὲν τὸν φακὸν + τοῦ ὕδατος BL > A.

[96] 19 מִנְחָה יְרֵחָה מִזְבֵּחַ: οὐδὲν ὀσφρανθείη θυσία σου.

[97] 20 נְפֵשִׁי (M פְּרֻעַשׁ אֶחָד) כַּאֲשֶׁר יַרְגֵּף לְבַקֵּשׁ אֶת חַדֵּשׁ מִלְחָמָה: הַקְרָא בְּהַרְיָם (leg ιερεῖς) ζητεῖν τὴν: (A > B) ψυχήν μου καθὼς καταδιώκει ό νυκτικόραξ* ἐν τοῖς ὅρεσιν.

[98] XXVII, 7 אַרְבָּעָה חֲדִשים]: אַזְחָד טָבֵב τέσσαρας μῆνας (Peš. חַדֵּשׁ מִזְבֵּחַ טָבֵב). Bar-Hebr. bemerkt, εὐ habe nicht gehabt, sondern nur ιμέρας (= יְמִים), was bei BL fehlt. S.-Hex. geht also auch hier mit BL gegen A (cf. p. 196).

- [99] XXVII, 10: **κατὰ νότον**.
κατὰ νότον: [עַל נֶגֶב]: עַל נֶגֶב 10 XXVII.
- [100] XXVIII, 3: **περιεῖλεν BA** (έξηρε L).
περιεῖλεν BA: [אָזֵם]: אָזֵם 3 XXVIII.
- [101] 6: **γενναῖοις γενναῖοις**
γενναῖοις γενναῖοים: [γενναῖοις γενναῖοים]: γενναῖοις γεנְנִיאֵם 6.
- [102] 8: **γενναῖοις γεנְנִיאֵם**
γεנְנִיאֵם γεנְנִיאֵם: [בָּאוֹב]: בָּאוֹב 8.
- [103] 9: **μάτις μάτις**
μάτις μάτις: [וַיָּמָת]: וַיָּמָת 9.
- [104] 14: **ἄνδρα ὄρθιον**. Aq. **ἄνδρα ὄρθιον**
ἄνδρα ὄρθιον: [אִישׁ זָקֵן]: אִישׁ זָקֵן 14.
- [105] 3: **שְׁנָתִים שְׁנָתִים**
שְׁנָתִים שְׁנָתִים: [שְׁנָתִים]: שְׁנָתִים 3 XXIX.
- [106] 4: **שְׁלַטְנָה שְׁלַטְנָה**
שְׁלַטְנָה שְׁלַטְנָה: [לְשֻׁטָּן בְּמַחְמָה]: לְשֻׁטָּן בְּמַחְמָה 4.
- [107] 8: **όπίσω τοῦ γεδδούρ τούτου**. Aq. **όπίσω τοῦ εὐζώνου**. Sym. **λόχου**, irr-thümlich öchlon für λόχου cf. Hex. zu 2 Reg. 3, 22; 4 Reg. 6, 23; 24, 2 (Field p. 540, 541).
- [108] 12: **פְּלַח דְּבָלָה וְשַׁנִּי צְמִים**
פְּלַח דְּבָלָה וְשַׁנִּי צְמִים: [צְמִים בְּצָלָה וְשַׁנִּי]: צְמִים בְּצָלָה וְשַׁנִּי 12.
- κλάσμα παλάθης + καὶ δύο (L, διακοσίους A) σταφίδας AL > B. Nach Cod. 243. (cf. Field p. 541) gehören die eingeschalteten Worte dem Aquila an. Da dies Bar-Hebraeus nicht vermerkt, so müssen sie in seinem Exemplare schon ohne Asteriscus im Septuagintatexte gestanden haben, wie sie ja auch im Cod. A stehen, während sie natürlich in B fehlen.

[109] XXXI, 3 המורים אנשים בקשת (M) Bu]: המורים בקשת (M) Bu]: אֲנָשִׁים בְּקַשְׁתִּים (אֲנָשִׁים בְּקַשְׁתִּים) *^{פְּנֵי} (οἱ ἀκοντισταί,) ἄνδρες τοξόται*.

II. Buch Samuelis.

- [110] I, 18 סָפֶר הַיּוֹדֵעַ [עַל כְּפָר הַיּוֹדֵעַ]: עַל βιβλίου τοῦ εὐθόνου (AB, εὐθέως L).
- [111] 21 תְּרָמוֹת [שְׁדִים]: (ἄγροι) ἀπαρχῶν.
- [112] 22 נְגֻלָּה [נְגֻלָּה]: προσωχθίσθη.
- [113] 23 לֹא נְמַצֵּעַ [לֹא נְמַצֵּעַ]: οὐ διεχωρίσθησαν.
- [114] II, 16 הַצְדִּים (M) Bu]: הַצְדִּים τῶν ἐπιβούλων (cf. I. Sam. 29, 4).
- [115] 23 אַחֲרִינִית (M) Bu]: אַל הַחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית (M) Bu]: אַל הַחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ *^{בְּמַסְטָבָה} חֲמֵשׁ, ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τῇν ψόαν* (B, ψοίαν A, ψύαν L).
- [116] 26 הַלְּלָצָח תְּאַכֵּל חֹרֶב [הַלְּלָצָח תְּאַכֵּל]: μὴ εἰς νῖκος* καταφάγεται ἡ (BL > A) ρομφαία.
- [117] 27 קָדוֹשׁ [קָדוֹשׁ]: קύριος (Κύριος).
- [118] III, 12 לְמַיְאָרֶן (M): Aq. אַחֲרֵי צְבָא τίνος ἡ γῆ (cf. Field p. 551; sonst nicht überliefert). Es wäre sehr erwünscht, wenn hier Bar-Hebraeus den Septuagintatext citiert hätte, da diese Stelle ganz verderbt und noch nicht genügend emendiert ist. LXX: εἰς Θηλαμούς γῆν (A, εἰς Θαιλαμούς ὅντες B,) παραχρῆμα.
- [119] 26 מִבְּרוּ הַסְּרָה [מִבְּרוּ הַסְּרָה]: (ἀπὸ τοῦ) φρέατος τοῦ Σεειράμ (AB, Σεειρά L).
- [120] 27 אַל הַחֲמֵשׁ [אַל הַחֲמֵשׁ]: אַל ^{מַסְטָבָה} חֲמֵשׁ ἐπὶ τῇν ψοίαν (A, εἰς τῇν ψόαν B). Ein anderes dem Bar-Hebr. vorliegendes Exemplar (ג) hat אַל ^{מַסְטָבָה} (statt אַל ^{מַסְטָבָה}), was in der syrohexaplar. Übersetzung sonst nicht vorkommt

und μηρόν oder ἵσχιον, femur, bedeutet. Vielleicht ist das bei Field (p. 552) aus Cod. 243 citierte Symmacheische λαγών gemeint.

- * مُبْسِطٌ حسْلَى

έν ὁργάνοις ἡρμοσμένοις* (+
καὶ A > BL) ἐν ισχύν.

[130] VI, 6 כִּדְןָן (M נְכוֹן) Bu]: אָפֵן Naχaw A, Naδaβ B,
Opnra L.

[131] חֲלַב* בְּנֵדֶעֶת לְזִוִּים: צְמַתוֹ הַבָּקָר
έσπαסεν* αὐτὸν δέ μόσχος.

[132] 7 עַל אֲשֶׁר שְׁלָחָ יְדוֹ עַל הַאֲרוֹן (M עַל הַשְּׁלָל) Bu]:
חֲלַב* בְּנֵדֶעֶת AL > B.

[133] 13 וַיֹּהֵי כִּי צָעַדוּ נְשָׂאִי אַרְנוֹן יְהוָה שְׁשָׁה צָעָדים וַיַּבְּחַשׁ שָׂוָר
וְאַלְמָנָה ۹۰۰ גְּדֻשָּׁה, מְכֻלָּם לְמַמְלָאָה: [ומרייא
בְּנֵדֶעֶת] כִּי הַסְּאָן μετ' αὐτῶν
αἴροντες τὴν κιβωτὸν (+ τοῦ κυρίου L >
AB) ἐπτὰ χοροί, καὶ θύμα μόσχος (AB,
μόσχου L), καὶ ἄρνα*: (ἄρνος L). B.S. 32^a:
ἄρνες ἤλα, ἤλαι, λαζα.

[134] 14 אָפֹוד* בְּדַר*: חֲלַב στολὴν ἔξαλλον; besser
würde βυσσίνην (ι Paral. 15, 27) oder λινοῦν
(Symm. z. d. St.) als Übersetzung von חֲלַב
passen.

[135] 19 לְאִישׁ חֲלַת לִחְם אֶחָת וְאַשְׁפֵר אֶחָד וְאַשְׁיָה אֶחָת
חֲלַב מְהֻזָּה, בְּסַעַד וְגַדְלָה בְּסַעַד* קְטַבְּלָה
(in einem andern Ex. des Bar-Hebr.)
ἐκάστῳ (BL > A) κολλυρίδα ἄρτου (καὶ
ἐσχαρίτην) καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου + καὶ
ἐσχαρίτης* (L > AB).

[136] VII, 15 וְחַפְדֵי לֹא (Bu) אַסְיר (M יִסְוֵר) מִמְנוֹ כַּאֲשֶׁר הַסְּרוֹתִי
(Bu) מִאֲשֶׁר הִיה לְפָנֵיךְ (M מִמְעַד שָׁאָל אֲשֶׁר הַסְּרוֹתִי
Hdss.): כְּסַעַד בְּבָשָׂר מְלָפְנֵיךְ: (فَمَلَّ فَنِي)
τὸ δὲ ἔλεος
μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθώς ἀπέστησα
ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου. Bar-
Hebraeus sagt zwar ausdrücklich, dass die
beiden Versionen, die Pešitta (etc. حَدِيفَةَ عَنْهُ)

und die Syrohexaplaris, welche in seinem Exemplare das **ל** nicht hatte, einander widersprechen (لَمْ يَعْلَمْ هُنَّا إِذْنَهُ مَعْلَمٌ); da aber der hebräische Text und sämtliche griechische Codd. die Negation haben, die auch vom Sinne gefordert wird, so können wir nur annehmen, dass sich hier Bar-Hebraeus geirrt hat, da er in seinem Handexemplare die Negation nicht las.

- [137] VII, 16 [בֵּית]: **אָמַר** ὁ οἶκος αὐτοῦ. (Field p. 556 Anm. 18 citiert falsch, denn die Worte **לֹא** **יְعַלְמֶה** (Schlesinger p. 22 z. 21. 22) gehören zum Peštattexte, und **וְ** **עַלְמֶה** gehört zum Vorhergehenden; **וְ** bedeutet hier nicht Symm. sondern „Syrer“.)
- [138] 18 [הַבִּיאתִינִי]: **אָמַר**, von Bar-Hebr. fälschlich als **אָמַר** citiert. LXX hat ὅτι ἡγάπηκάς με. Die Lesart gehört vielmehr Aq. und Symm. an: ἥγαγές με (Cod. 243, cf. Field p. 556).
- [139] 19 וְתוֹרָנִי דָּוָרָת הָאָדָם (M) **תּוֹרָת הָאָדָם** (Bu): **אָמַר** ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου.
- [140] VIII, 2 [הַשְׁכֵב אֲוֹתָם]: **חַטָּאת** (פָּר) **אֲוֹתָם** ἀνέκλινεν (s. ἐκοίμισεν) αὐτούς. Symm. **אָוֹתָם** κατέβαλεν αὐτούς (cf. Field p. 557). LXX κοιμίσας.*
- [141] 7 [שְׁלָטִי]: **מִלְכָה*** τοὺς χλιδῶνας.* Aq. **אָוֹתָם** ὄπλα. Symm. **מִלְכָה** φαρέτρας (cf. Field p. 558).*
- [142] 16 [לְעֵלָה]: **מִלְכָה*** **לְעֵלָה** ἐπὶ τῆς στρατείας* (B.S. 32^a = P 383: στρατία **מִלְכָה**).
[143] 18 [כָּהֲנִים הָיו]: **מִלְכָה** **כָּהֲנִים** **הָיו**. Ebr. Aq. Sym. **מִלְכָה** **כָּהֲנִים** **הָיו** καὶ οἱ vioi Δαυὶδ ἱερεῖς ἤσαν (cf. Field p. 559).
- [144] X, 4 [וְיִכְרֹת אֶת מְדוּיחָם בְּחִזֵּי עַד שְׁתוֹתֵיהֶם]: **וְעַמְךָ**

καὶ ἡγεμόνας οὐδὲν ἀπέκοψεν τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἔως τῶν ἰσχίων* αὐτῶν.

- [145] XI, 1 [המְלִיכִים]: τῶν βασιλέων.
- [146] 4 [וְיַחַד כֵּן מִשְׁמָר]: מִתְמָדָתָה וְכֵן αὐτη ἀγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς.
- [147] 19 [כָּלֹתֶךְ]: מִלְּמָדָה (ἐν τῷ) συντελέσσαι (σε).
- [148] XII, 2 [צָאן וּבָקָר הַרְבָּה]: ποίμνια καὶ βουκόλια πολλά.
- [149] 3 [כְּבָשָׂה]: אֲמָנָץ*.
- [150] 6 [שְׁבֻעִתִים]: בָּעֵד שְׁבֻעִתִים (M) Bū: ἔπταπλάσιον. (τετραπλασίονα L).
- [151] 31 [בְּמִנְרָה וּבְחַצִּי הַבָּרוֹל]: ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τριβόλοις* τοῖς σιδηροῖς.
- [152] [בְּמַלְכָן]: בְּמַלְכָן (M) Bū: διὰ τοῦ πλινθίου B^bA, πλινθείου B.
- [153] XIII, 6 [לְעַנִּי שְׁנִי לְבָבוֹת]: וְתַלְבֵּב לְעַנִּי שְׁנִי לְבָבוֹת καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλύρας (κολλυρίδας AL). Symm. בְּלַדְגָּת δύο μαζία, sonst nicht handschriftlich überliefert (cf. Field p. 564).
- [154] 19 [הַפְּסִים]: φένε: καρπωτόν.
- [155] 39 [וְתַכְלֵל]: ἐκόπασεν.
- [156] XIV, 11 [וְתַלְבֵּב]: אַת יְהוָה אֱלֹהִיךְ מְהֻרְבּוֹת נָאֵל הַדָּם
בְּלַדְגָּת מְלָט: [לְשַׁתְּתָה וְלֹא יִשְׁמִידוּ אֶת בְּנֵי
עַמּוֹת לְלָמָדָה מְלָט]: בְּלַדְגָּת מְלָט בְּלַדְגָּת
מְלָט μַנְהָסְמָה δή (ό κύριός μου)
ό βασιλεὺς τοῦ κυρίου θεοῦ. ὅτι ἐάν πλη-
θύνωσιν οἱ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα ἐν τοῖς
γειώραις, καὶ οὐκ ἐξαρεῖς τὸν νιόν μου L.
Hier folgt Bar-Hebr. ganz der Lesart Lucians,
denn AB hat folgenden Text: μνημονευσάτω
δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον θεόν αὐτοῦ, πλη-

θῦνται (A, πληθυνθῆναι B) ἀγχιστέα τοῦ αἰματος τοῦ διαφεύραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσιν τὸν νιόν μου.

- [157] XIV, 14 וְלֹא יִשְׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ (Bu) חוֹשֵׁב (M) וְחוֹשֵׁב: [מחשבות לבלי יוזה ממנה נהיה חילבעת פְּסַעַדָּה] (leg. מסגדה) חילבעת כְּסֻמָּה καὶ λήμψεται ὁ θεός + τὴν (A > B) ψυχήν, καὶ διαλογιζόμενος (A, λογιζ. B) + λογισμούς (A > B) τοῦ ἐξῶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐξεωσμένον.

- [158] 26 **מְלָא חַמְלָא חַמְלָא**: שְׁקָלִים בְּאַבְןַת הַמְּלָא: **מְלָא**, διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ.

- [159] XV, 17 **בְּנֵרְנוּלוּ**: πεζοί AL, πεζοί B.

- [160] XVI, 2 **מְלָא קְרָבָה**: מְלָא אלה לך: τί ταῦτά σοι;

- [161] **בְּנֵי חַמְלָא**: מְלָא ό νιός τοῦ Ιεμεινεί.

- [162] 13 **בְּגִלְעָד**: ἐκ πέρας B, εἰς πλεύρας A.

- [163] XVII, 13 **מְלָא צָרוֹר**: λίθος.

- [164] 14 **לְהַפְּרָא**: **מְלָא צָפוֹן*** διασκεδάσαι*.

- [165] 19 **מְלָא חַמְלָא בְּנֵי חַמְלָא**: **לְאַתְּ-אַתְּ** ἐψυχεν (B, ἐκυψεν A) ἐπ' αὐτῷ ἀραφώθ (B, αραβωθώθ A). Theod. (u. L) **قَلْلَةٌ**? παλάθας cf. Field p. 572).

- [166] 29 **בְּנֵי חַמְלָא בְּנֵי חַמְלָא**: (LXX σαφφώθ βιῶν). Theodotion (und L) **جَنِيلَةٌ بَنْجِيلَةٌ** γαλαθηνὰ μοσχάρια (Field p. 572; cf. Hex. zu 1. Reg. 28, 24).

- [167] XVIII, 9 **יְחִזְקָה**: περιεπλάκη L (ἐκρεμάσθη AB).

- [168] **מְלָא שְׁוֹבֵךְ הַגְּדוֹלָה**: מְלָא שְׁוֹבֵךְ הַגְּדוֹלָה ύπο τὸ δάσος τῆς δρυὸς τῆς μεγάλης.

- [169] II **אַתְּ-אַתְּ**: παραγώνην μίαν.

- [170] 14 **שְׁלָחִים** (M) **שְׁלָחִים** (Bu): **לְאַתְּ-אַתְּ** τρία βέλη.

- [171] XVIII, 18 יְהוָה אֲבָשָׁלוֹם לְמַצְבָּת (עַל שְׁמוֹ וַיִּקְרָא לְהָ) יְד אֲבָשָׁלוֹם 18]: **οὐκίρα λέμενη** (εἰς τὸν οὐκίραν τὸν στήλην Χειρ Ἀβεσσαλώμ).
- [172] 29 **οὐκίρα λέμενη** (εἰς τῷ παιδαρίῳ τῷ (BL > A) Ἀβεσσαλώμ).
- [173] XIX, 8 hebr. (7 gr.) **וְרוּהַה לְזַהֲרֵת**: **οὐκίρα κακόν** σου τοῦτο.
- [174] 11 h. (10 gr.) **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον**: **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον** κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι.
- [175] 23 h. (22 gr.) **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον**: **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον** (λέπτον), cf. Hex. zu 1 Reg. 29, 4.
- [176] 25 h. (24 gr.) **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον** **εἰς τὸν μάχην γιγνόμενον** τὸν μύστακα αὐτοῦ.
- [177] XX, 6 **וְעַתָּה יְרֻעַלְנוּ** (שְׁבָע בֶּן בְּנֵי) מִן אֲבָשָׁלוֹם **οὐκίρα κακοποιήσει** ἡμᾶς (Σάρβε εἰός Βοχορεῖ) ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ.
- [178] **בְּגַלְל (M)** **Bu**: **σκιάσει** (gemeint ist in LXX **γῆγλ**).
- [179] 8 ***מִבְּנָה חֲנוּר חֲרוּב מִגְמָדָה עַל מִתְנָיו**: **וְעַלְיוֹן חֲנוּר חֲרוּב מִגְמָדָה עַל מִתְנָיו** (καὶ ἐπ' αὐτῷ) περιεζωσμένος* μάχαιραν ἔζευγμένην ἐπὶ τῆς ὁσφύος* αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς.
- [180] 19 **לְהַשְׁתִּית M** **Bu**: **עִיר וְאֶם בִּישראל** **οὐκίρα λέμενη γιγνόμενον** **θανατῶσαι πόλιν** καὶ **μητρόπολιν** ἐν Ἰσραὴل.
- [181] 21 **οὐκίρα λέμενη γιγνόμενον**: **μελλέντη (ראש)** **A** **εἰδούν** (ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ) βιφήσεται + πρὸς σέ BL > A.
- [182] XXI, 19 **οὐκίρα λέμενη γιγνόμενον**: **וְעַז חֲנִיתוּ בְּמִנּוּר אֲרָנִים** **εἰδούν**, καὶ τὸ δύνλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὥς ἀντίον ὑφαινόντων (cf. dagg. 1 Reg. 17,7).

- [183] XXIII, 1: **האַתְנִים** I: οἱ ἔσχατοι.
- [184] 10: **לְפָשֶׁת**: ἐκδιδύσκειν AB, σκυλεύειν L.
- [185] II: **הַהֲרֵרִי** (M) Bu: οὐδὲ πίστην ἡρός.
- [186] 21 hebr. nur: **חַנִּית**: οὐδὲ μῆτα δόρυ
ώς γύλον διαβάθρας.
- [187] XXIV, 1: **וַיֹּסַת**: καὶ ἐπέσεισεν.
- [188] 13: **שְׁבֻעָה** (M) Bu: τρία ἔτη.
- [189] 14: **מִצְרָיִם**: φεύγειν σε.
- [190] 14: **צָרָר** לִי מֵאָרָד στενά μοι (+
πάντοθεν AB > L) σφόδρα. ἔστιν + εἰς
(Codd. 19. 108, καὶ L) τὰ τρία L > AB.
- [191] 14: **אַל אֲפָלה**: οὐδὲ μὴ ἐμπέσω.
- [192] 24: **שְׁקָלִים**: σύκλων.

Es ist bemerkenswerth, dass in einer Anzahl von Stellen die von Bar-Hebraeus citierte Syro-Hexaplar. Übersetzung dem Texte Lucians gegen A und B folgt:

no. 1 (α I, 5), 3 (α I, 11), 43 (α XIV, 14), 57 (α XVII, 17),
65 (α XVIII, 1), 73 (α XXI 6 (5)), 86 (α XXIII, 22), 91
(α XXV, 18), 108 (α XXX, 8), 133 (β VI, 13), 135 (β VI, 19),
156 (β XIV, 11), 167 (β XVIII, 9), 190 (β XXIV, 14).

An mehreren andern Stellen dagegen geht Lucian seinen eignen Weg, cf. z. B.

no. 12 (α II, 14), 19 (α II, 33), 35 (α IX, 24), 46
(α XV, 11), 77 (α XXI, 8 (7)), 118 (β III, 12) 130 (β VI, 6),
150 (β XII, 6), 162 (β XVI, 13), 165 (β XVII, 19). Es wäre vielleicht eine ganz dankbare Aufgabe, das Verhältnis der ganzen Syro-Hexaplar. Übersetzung zu der Handschriftengruppe Lucians einmal näher zu untersuchen.

In folgenden Citaten geht die Syr.-Hexapl. mit A und L gegen B:

13*

no. 5 (α I, 16), 8 (α II, 3), 16 (α II, 22), 35 (α IX, 24),
50 (α XVII, 3), 61 (α XVII, 36), 105 (α XXIX, 3), 132
(β VI, 7),

mit B und L gegen A:

no. 8 (α II, 3), 56 (α XVII, 7), 95 (α XXVI, 11), 98
(α XXVII, 7), 181 (β XX, 21),

mit A gegen B und L:

no. 22 (α V, 6), 31 (α IX, 4), 72 (α XXI, 5 (4)), 78
(α XXI, 14 (13)), 129 (β VI, 5).
